ԵՓԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 548 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 1898 ՕԳՈՍՏՈՍ 10—22 5 ԼԻՊ՝ԻԼ ԱԽՐ 1316 10 ՂՈՒՔԱՍ 1314 Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 548

ՏԻՐԵԻ ՏՆՕՐԻՆ
ԲԻԶԱՆՏԻՈՆ ՓԷՋԵՏԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանտիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

20 ՓԱՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

"بوزانتيون"
ادبي، سياسي، مالي، تجارتي ، صناعتي ، عمومي روزنامه سيدر
بوزانت كچيان
مطبعه دائره خانيسي باب عالي جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرو لي دائره سنده در

"ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ,,

"ՔԱՋԻՔ,, Ի ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐ ՎԷՊ

Սկսած հրատարակութենէ

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՇԲ. ՕՐԱԻԱՆ ԹՈՒՒՈՎ

ԶՈՐԱՎՈՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՐՔԷ

Նոր տառերով և աւելի ընդարձակ ձեւով։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ "ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

Բիւջանիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրչ. ամսական ճիշտ 12 ղրչ.ի հաշիւ։—[Ի բաց առեալ Բօսֆ Լօքալով ղրկուած թերթերուն ծախքը, մէն մի թերթին 5 փարա Տե՛ս Զորորդ երեսի Ծանուցման մէջ։]

* * *

Կարելի է կրկնել ՔԱՋԻՔԻ նոր վէպը բաժանորդագրուելով

ՄԻԱՅՆ ԵՐԵՔ ԱՄՍՈՒՆՈՑ ՀԱՄԱՐ

եւ չեստոյ իւրաքանչիւր ամսոյ համար 12 ղրչ. միայն վճարելով։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԻԶՄԱՐՔ

Կ. Ս. Մ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ

ԺԱ.

Ալզաս-Լոռէնի գերմանացման խընդիրը, Բուդդուբջամքֆէն եաքն, ամէնէն չահկոծ խնդիրն եղաւ որ յուզուեցաւ Պիզմարքի իշխանութեան օրով, կայսրութեան վերահաստատումէն եաքը։ Տարիներով գերման եւ ֆրանսացի պատմաբանք ու հրապարակագիրք վիճաբանեցան թէ այս երկու գաւառներ գերմանացի՞ են թէ ֆրանսացի։ Ֆրանսացիք պատրաստ էին խնդիրը ժողովրդային քուէարկութեան ներկայացնելու [ԷՆԷՔՍԷՔ]։ Կը պնդէին թէ ժողովուրդն չատաւոր մեծամասնութեամբ ֆրանսախօս, զգացումով ալ ֆրանսասէր, բանութեամբ միայն կ'գերէր գերման լուծին տակ։ Պիզմարք կ'պատասխանէր թէ «Դուբ, երկու դար առաջ, Լուի ԺԴ-ի օրով, Գերմանիոյ մէկ ոստիկանութեան վայրկեանէն օգուտ քաղելով, իւրացուցիք այս գաւառները, յարիչտակեցիք գերմանական միութենէն, եւ 200 տարիէ ի վեր ամէն ճիգ թափեցիք զանոնք ֆրանսացնելու, եւ հիմակ ելեր էք անոնց ֆրանսացի՞ ըլլալը մեր աչքը կ'խօթէք։ Եթէ մեզ ալ ձեր ժէմ-ոներ գործածէինք, 200 տարին չպիտի հաւկերգ սեղանդ եւրքը ֆրանսական նզթիչան հէ քը չի ծլար անոնց մէջ։ Բայց մեզ ձեզմէ աւելի մարդասիրութեամբ պիտի վարուինք Ալզասցիներուն եւ Լոռէնցիներուն հետ, պի կանոնք մեր արիւնէն են, մեր կրօնակիցն են, մեր ցեղէն են, զոյս քիչ քիչ պիտի վարժեցնենք իրենց կորուսած ազգութեան գաղափարին, եւ այն ատեն Ալզաս-Լոռէնցիք չնորհակալ պիտի ըլլան մեզ՝ պատմական սխալ մը սրբագրած ըլլալնուս համար։»

Ասիկա այսպէս ըսող Պիզմարք ինքն եւս մտերմութեան վրայ բնականներուն մէջ կ'խոստովանէր թէ Լոռէնի գաւառը, Մէցով, աւելի ֆրանսական էր քան գերմանական, եւ թէ Պատմութեան սխալը սրբագրելու համար կը բաւէր գերմանական Սթրասպուրկը, Ալզասի գաւառով, միացնել Գերմանիոյ հետ։ Բայց Պիզմարք ինքզինք կ'չքմեղացնէր՝ ապաւինելով վինուոքական կռռծանկցութեան տեսին, որ, ի գլուխ ունենալով զՄոլթքէ եւ զԼոօն, պահանջէր է ռահվանքներ որ Մէցի ամրոցքարքաքաքը իր չզկանոնով միացուի Գերմանիոյ հետ, ապահովի ֆրանսական յարձակում մը անկարելի ընելու համար միանգամ ընդ միշտ։ Հետեւապէս, գաղղիացի Մէցին ալ Գերմանիոյ կցուելը Պիզմարք կ'վերագրէր ֆրանսայի անհանդարտ բնաւորութեան. զի Գերմանիոյ դէմ ֆրանսայի ունած քան պատերազմներուն մէջ, ո՛չ մէկ անգամուն նախայարձակը Գերմանիա եղած էր, կ'ըսէր։

Ֆրանքգերմանական հաշտութենէն եաքը, գրաւեալ երկու գաւառները Բրուսիոյ չկցուեցան, ինչպէս եղած էին Աւստրիոյ վրայ յաղթութենէն եաքը կորզուած գաւառներն ու Պոհեմիան։ Ալզաս-Լոռէն կցուեցան գերման կայսրութեան, միացեալ Գերմանիոյ առացուածքը նկատուելուն, «Երկիր կայսրութեան» անուն առին, եւ ոչ թէ հասարակ կուսակալութիւն մը, այլ յատուկ փոխարքայութիւն մը ահռելանուագաւ, կայսրէն անմիանուած, այն նորակազմ երկրին կառավարութեան համար։ Ալզաս-Լոռէնի կառավարութեան ձեւն ի սկզբան դիկտատորական եղաւ, այսինքն՝ կայսերական հառավարութիւնն իր յարմար դատած եղանակաւ կ'կառավարէր, առանց բան հարցնելու ժողովրդին, առանց ի Մորհրդարան հրաւիրելու ժողովրդին ընտրածները։ Ճիւտ Ալզաս-Լոռէն սկսաւ երկսփոխան ղրկել Պերլինի Ռայխսթագին։ Բայց այն 15 երեսփոխաններու ամենքն ալ ֆրանսասէր էին, և բողոքարկուց՝ գերման սիրապետութեան դէմ։ Պիզմարք, իր սովորութեան հակառակ, ձեռնարկից սիրաշահիլ Ալզասցիները։ Անոնց դարպաս բրաւ կարգ մը վարչական անօրէնութիւններով։ Թէպէտ մի կողմէ անցագրի խիստ կանոնագիր մը հաստատեց, Ֆրանսայի և Ալզաս-Լոռէնի միջեւ երթեւեկութիւնները սեղտ յարաբերութիւնները չընդհատելու համար, բայց միւս կողմէ գաւառային և քաղաքային ընկանակի մէջ աւելի մեծ ազատութիւն տուաւ անոնց քան որչափ կ'վայելէին ֆրանսական կայսրութեան օրով, և ի վերջոյ, Ալզաս-Լոռէնի ինքնօրէնութիւնն հաստատեց, երկու դառնութիւնն ժողովրդէն ընտրուած և Սթրասպուրկ գումարուած նահանգային ժողովի մը որոշման թողուով ամէն ներքին խնդիրները։ Այս նահանգային ժողով ի սկզբան լոկ խորհրդատու ձայն ունէր։ Ճետոյ իր իշխանութիւն ընդարձակուեցաւ. որովհետեւ, թէպէտ Ռայխսթագի Ալզաս-Լոռէնցի երեսփոխանք քաղաքական խնդիրներ չարուցանելով կ'նեղացնէին կառավարութիւնն և միշտ ընդդիմադիրներուն հետ մէկ տեղ կ'քուէարկէին, բայց Ալզաս-Լոռէնի նահանգային ժողովը քաղաքական ցոյցեր չէր ըներ, եւ գրաւուած գաւառներուն տնտեսական, երկտեսակ և ճարտարական օգտին կ'ծառայէր։ Ռայխսթագի ամէն նոր ընտրութեան, Գերմանիա եւ Ֆրանսա աչքերնին կը յառէին Ալզաս-Լոռէնէ եկող հետագրերուն վրայ, իմանալու համար թէ ժողովուրդն ո՛ր կուսակցութիւնն մարդ պիտի ընտրէ, այն կուսակցութիւնն որ բողոքով կ'մնար գերման տիրապետութեան դէմ, թէ այն կուսակցութիւնն որ Գերմանիոյ հետ հաշտուիլ եւ գրաւեալ գաւառները անմիջապէս օգտին աշխատիլ միայն կ'քաղաքէր։ Ընտրութիւն ընտրութեանց կը յաջորդէր, եւ բողոքարկու երեսփոխաններուն չարքը չէր խզուեր։ Այժմէն անգամուն ալ Բարլզի մամուլին ըրկամիտ մասը կ'գրէր թէ իրենք «լռութեամբ կ'ողջունէն ֆրանսական հայրենադիրութեան այս ցոյցն», եւ աւելի ձեր խօսքերն աւելի չդժգոհացնելու համար Ալզաս-Լոռէնցիներուն դիրքը։

Բայց վերջապէս, երկու բան սկսան համակերպութեան բերել Ալզաս-Լոռէնցիները։ Մէկն էր՝ նոր սերունդի մը յառաջ գալն, որ չէր յիշեր Ալզաս-Լոռէնի ֆրանսական երկիր եղած ըլլալն, և զգացած չէր «Ահեղ Տարեւոյն» դառնութիւնները ու կորուսանները, և միւս իրողութիւնն էր գերման ներքին գործերէն գաղթականներու, մեծ հոսանքի մը գալ հաստատուիլն Ալզաս-Լոռէնի մէջ։ Նոր սերունդն, Ալզաս-Լոռէնի յառաջկրթական օրէնքին համաձայն, գերմաներէն միայն գաւառ գրելդի մէջ, և գերմանական ոգւով կրթուելուս, հալուստ ծնողներ ֆրանսական ուսումներն իրենց տան մէջ աւանդել տալով։ Պիզմարք այս կերպով կը հաւնար «Պատմութիւնը սրբագրելու» գործը։ Ճետոյ, գալթականներն, որք Ալզաս-Լոռէնի հանրային և մասնաւոր գործոց ճոխ հարստութիւններէն հրապուրուած, կ'գիմէին «Կայսրութեան Երկիրը», ամէնքն ալ բանի դրծի տէր, կթռութեան և խօսքի տէր մարդիկ, չուտով ազդեցիկ տարր մ'եղան երկրին մէջ, և ձնչեցին քաւենդրուն վրայ, որով Ռայխսթագի բողոքարկու երեսփոխանութեան չարքերը ճեղքուեցան, և համակերպութեան, գերման կայսրութեան հետ իրաւահաւասարութեան կռռծանիցներու ձայնն ալ լսելի եղաւ։ Մարեչալ Մանդէյֆել, որ չափազանց մեղմօրէն կ'կառավարէր «Կայսրութեան Երկիրը», պաշտօնէն հանուեցաւ, և Բարլզի դեսպան Հօհենլօէ իշխան [Գերմանիոյ արդի Վարչապետը] Ալզաս-Լոռէնի Փոխարքայ եղաւ, գիւանագիտական մեղմութեան հետ հարթար խստութեամբ կառավարելով, եւ գրաւեալ գաւառներուն ֆրանսայի հետ ամէն կապերը խզելու չանհնարը ըլլալով։ Ասոր նոր դրութիւն իր անպատեհութիւններն ունէցաւ պահ մը, սահմանադլխի վրայ դէպքեր տեղի ունեցան, զորս Պուանժէ զօրավարին կեղծ հայրենասիրութիւնը չափազանցեց, եւ քիչ մնաց որ պատերազմի առնուէին երկու անհաշտ ազգայիները։ Բայց ի վերջոյ խռնութիւնն չաղթահարեց, եւ Ալզաս-Լոռէնի նոյն իսկ ֆրանսասէր կուսակցութեան մէջ չատեր որոշեցին «Ազգային Վրէժառութեան» խնդիրն յետաձգել անսահման ժամանակով, դեպքերուն ընթացքին վրայ դնելով իրենց անուշիկ յոյսերը։ Գերմանական մեթոտաւոր դրութիւնն, որ այնքան ապահով յաղթականակ մը պահած էր գերմանական կեանքին մէջ, որպէս զի փոքր ամէն բան կարգաց՝ կանոնաւորութեան մէջ, որպէս զի ժողովրդեան առջեւ Ֆրանս ոչ միայն գերման լուծին տակ մէկ տեղ կ'քուէարկէին, բայց Ալզաս-Լոռէնի Նահանգային ժողովը քաղաքական ցոյցեր չէր ըներ, եւ գրաւուած գաւառներուն տնտեսական, երկտեսակ և ճարտարական օգտին կ'ծառայէր։ Ռայխսթագի ամէն նոր ընտրութեան, Գերմանիա եւ Ֆրանսա աչքերնին կը յառէին Ալզաս-Լոռէնէ եկող հետագրերուն վրայ, իմանալու համար թէ ժողովուրդն ո՛ր կուսակցութիւնն մարդ պիտի ընտրէ, այն կուսակցութիւնն որ բողոքով կ'մնար գերման տիրապետութեան դէմ, թէ այն կուսակցութիւնն որ Գերմանիոյ հետ հաշտուիլ եւ գրաւեալ գաւառները անմիջապէս օգտին աշխատիլ միայն կ'քաղաքէր։ Ընտրութիւն ընտրութեանց կը յաջորդէր, եւ բողոքարկու երեսփոխաններուն չարքը չէր խզուեր։ Այժմէն անգամուն ալ Բարլզի մամուլին ըրկամիտ մասը կ'գրէր թէ իրենք «լռութեամբ կ'ողջունէն ֆրանսական հայրենադիրութեան այս ցոյցն», եւ աւելի ձեր խօսքերն աւելի չդժգոհացնելու համար Ալզաս-Լոռէնցիներուն դիրքը։

Բայց վերջապէս, երկու բան սկսան համակերպութեան բերել Ալզաս-Լոռէնցիները։ Մէկն էր՝ նոր սերունդի մը յառաջ գալն, որ չէր յիշեր Ալզաս-Լոռէնի ֆրանսական երկիր եղած ըլլալն, և զգացած չէր «Ահեղ Տարեւոյն» դառնութիւնները ու կորուսանները, և միւս իրողութիւնն էր գերման ներքին գործերէն գաղթականներու, մեծ հոսանքի մը գալ հաստատուիլն Ալզաս-Լոռէնի մէջ։ Նոր սերունդն, Ալզաս-Լոռէնի յառաջկրթական օրէնքին համաձայն, գերմաներէն միայն գաւառ գրելդի մէջ, և գերմանական ոգւով կրթուելուս, հալուստ ծնողներ ֆրանսական ուսումներն իրենց տան մէջ աւանդել տալով։ Պիզմարք այս կերպով կը հաւնար «Պատմութիւնը սրբագրելու» գործը։ Ճետոյ, գալթականներն, որք Ալզաս-Լոռէնի հանրային և մասնաւոր գործոց ճոխ հարստութիւններէն հրապուրուած, կ'գիմէին «Կայսրութեան Երկիրը», ամէնքն ալ բանի դրծի տէր, կթռութեան և խօսքի տէր մարդիկ, չուտով ազդեցիկ տարր մ'եղան երկրին մէջ, և ձնչեցին քաւենդրուն վրայ, որով Ռայխսթագի բողոքարկու երեսփոխանութեան չարքերը ճեղքուեցան, և համակերպութեան, գերման կայսրութեան հետ իրաւահաւասարութեան կռռծանիցներու ձայնն ալ լսելի եղաւ։ Մարեչալ Մանդէյֆել, որ չափազանց մեղմօրէն կ'կառավարէր «Կայսրութեան Երկիրը», պաշտօնէն հանուեցաւ, և Բարլզի դեսպան Հօհենլօէ իշխան [Գերմանիոյ արդի Վարչապետը] Ալզաս-Լոռէնի Փոխարքայ եղաւ, գիւանագիտական մեղմութեան հետ հարթար խստութեամբ կառավարելով, եւ գրաւեալ գաւառներուն ֆրանսայի հետ ամէն կապերը խզելու չանհնարը ըլլալով։ Ասոր նոր դրութիւն իր անպատեհութիւններն ունէցաւ պահ մը, սահմանադլխի վրայ դէպքեր տեղի ունեցան, զորս Պուանժէ զօրավարին կեղծ հայրենասիրութիւնը չափազանց

[*].—Շար. Շբ. աւուր թիւն և վերջ։

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՋ ԴԵՐԸ ՏԱՆ ՄԷՋ

Բ. [*]

Տևանաած են կիներ, քիչ չատ կրթուած, քիչ չատ բան կարդացած կիներ, որք կ'քաջալերէն իրենց այրերն յառ սովորութիւններու, կոչտ չարժուած քներու մէջ, որպէս զի ժողովրդեան առջեւ Ֆրանս ոչ միայն գերման լուծին տակ մէկ տեղ կ'քուէարկէին, բայց Ալզաս-Լոռէնի Նահանգային ժողովը քաղաքական ցոյցեր չէր ըներ, եւ գրաւուած գաւառներուն տնտեսական, երկտեսակ և ճարտարական օգտին կ'ծառայէր։ Ռայխսթագի ամէն նոր ընտրութեան, Գերմանիա եւ Ֆրանսա աչքերնին կը յառէին Ալզաս-Լոռէնէ եկող հետագրերուն վրայ, իմանալու համար թէ ժողովուրդն ո՛ր կուսակցութիւնն մարդ պիտի ընտրէ, այն կուսակցութիւնն որ բողոքով կ'մնար գերման տիրապետութեան դէմ, թէ այն կուսակցութիւնն որ Գերմանիոյ հետ հաշտուիլ եւ գրաւեալ գաւառները անմիջապէս օգտին աշխատիլ միայն կ'քաղաքէր։ Ընտրութիւն ընտրութեանց կը յաջորդէր, եւ բողոքարկու երեսփոխաններուն չարքը չէր խզուեր։ Այժմէն անգամուն ալ Բարլզի մամուլին ըրկամիտ մասը կ'գրէր թէ իրենք «լռութեամբ կ'ողջունէն ֆրանսական հայրենադիրութեան այս ցոյցն», եւ աւելի ձեր խօսքերն աւելի չդժգոհացնելու համար Ալզաս-Լոռէնցիներուն դիրքը։

Բայց վերջապէս, երկու բան սկսան համակերպութեան բերել Ալզաս-Լոռէնցիները։ Մէկն էր՝ նոր սերունդի մը յառաջ գալն, որ չէր յիշեր Ալզաս-Լոռէնի ֆրանսական երկիր եղած ըլլալն, և զգացած չէր «Ահեղ Տարեւոյն» դառնութիւնները ու կորուսանները, և միւս իրողութիւնն էր գերման ներքին գործերէն գաղթականներու, մեծ հոսանքի մը գալ հաստատուիլն Ալզաս-Լոռէնի մէջ։ Նոր սերունդն, Ալզաս-Լոռէնի յառաջկրթական օրէնքին համաձայն, գերմաներէն միայն գաւառ գրելդի մէջ, և գերմանական ոգւով կրթուելուս, հալուստ ծնողներ ֆրանսական ուսումներն իրենց տան մէջ աւանդել տալով։ Պիզմարք այս կերպով կը հաւնար «Պատմութիւնը սրբագրելու» գործը։ Ճետոյ, գալթականներն, որք Ալզաս-Լոռէնի հանրային և մասնաւոր գործոց ճոխ հարստութիւններէն հրապուրուած, կ'գիմէին «Կայսրութեան Երկիրը», ամէնքն ալ բանի դրծի տէր, կթռութեան և խօսքի տէր մարդիկ, չուտով ազդեցիկ տարր մ'եղան երկրին մէջ, և ձնչեցին քաւենդրուն վրայ, որով Ռայխսթագի բողոքարկու երեսփոխանութեան չարքերը ճեղքուեցան, և համակերպութեան, գերման կայսրութեան հետ իրաւահաւասարութեան կռռծանիցներու ձայնն ալ լսելի եղաւ։ Մարեչալ Մանդէյֆել, որ չափազանց մեղմօրէն կ'կառավարէր «Կայսրութեան Երկիրը», պաշտօնէն հանուեցաւ, և Բարլզի դեսպան Հօհենլօէ իշխան [Գերմանիոյ արդի Վարչապետը] Ալզաս-Լոռէնի Փոխարքայ եղաւ, գիւանագիտական մեղմութեան հետ հարթար խստութեամբ կառավարելով, եւ գրաւեալ գաւառներուն ֆրանսայի հետ ամէն կապերը խզելու չանհնարը ըլլալով։ Ասոր նոր դրութիւն իր անպատեհութիւններն ունէցաւ պահ մը, սահմանադլխի վրայ դէպքեր տեղի ունեցան, զորս Պուանժէ զօրավարին կեղծ հայրենասիրութիւնը չափազանց

[*].—Հապա երբ ի Բերա այն ինչ մեծ-ատաւիկինն իւ՛նքն է խօսի սեղանին պարագլուխը... Ս. ԽՄԲ.

ՔՐՈՆԻԿ ԵԴԵՍԻՈՑ

Գերման ա՝ Ոքբոռնէ. — Ագ. Ոքբաճոյ հարցանոթիւն. — Քահանայ ասվ.

ԵԴԵՍԻԱ, 30 Յլս. 98

Անցեալ անգամ գրած էինք թէ տեղւոյս Գերմանք՝ տան մ'ձս նորէն վարձած են, հոն մեկուսացնելու համար Որբանոցի աղջիկներէն մաս մը, որ փախանցիկ բնութիւն ունեցող բերնի հիւանդութեամբ վարակուած է։ Իրաւակ ումն մեզ կ'խնայեն թէ այն տան վարձուելուն բուն պատճառն է այն որոշումն որուն համեմատ՝ տեղւոյս վարիչք արտօնուած են մաս մը նոր որբուհիներ—և ինչպէս կ'ըսուի որբեր ալ—հաւաքելու։ Որովհետեւ «խնդրանքին» համեմատութեամբ՝ «մատուցմանը», ինչպէս նախընթաց փոքձերը ցուցած են, անհամեմատ կերպիւ չա՛ս ու ճանճրալի կ'ըլլան, այն տան՝ «հիւանդանոց»ի անունը կցուած է, որպէս զի տարածամ ու բազմաթիւ դիմումներով տաղտկութիւն չարուի վարիչներուն։ Բայց հիմակուին՝ չի հերքուիր մեր տուած նախորդ լուրը. եւ այսօր ալ նոյնչափ ստոյգ է որ մաս մը որբուհիներ ունին այդպիսի հիւանդութիւն մը, ու նոր առնուած տան մէջ մեկուսացուին թէ ոչ, իրենց գրանուած Որբանոցներուն մէջ արգէն մինչեւ ատիճան մը մեկուսացուած են ինչ ինչ հազորդակցութեանց և կերուխումի առներուս մասին։

* * * Ս. Սարգսի վանքին մէջ հաստատուալ Ագգ. Որբանոցի հարցաքննութիւնք անցեալ չաբթու 4—5 օրերու մէջ տեղի ունեցան։ Քննութեանց ներկայ գտնուեցան առաջն. Տէզապահը, քահանայ հարք, Որբանոցի Հոգաբարձութեան անդամք, եւ քննելու ձեռնհաս ուրիչ հրաւիրեալներ։ Այս թերաշխարհական տարուան համար քննուած դասերն էին մայրենի լեզու, օսմաներէն, թուագիտութիւն, կրօնք և դէպքերու ի՛մացութիւն, Յառաջիկայ չրջանին համար ալ ուրիչ յատկեր կան և աւելի թուով քննելի դասեր։ Քննիչք ընդհանրապէս գոհ մնացին ընդհանուր ծանուցեալ ձեռք բերուած արդիւնքէն և գնահատելի գտան Որբանոցի Տնօրէն-Դաստատու. Կարապետ էֆ. Համամեանի՝ սրտի մաղք ի գործ դրած աշխատութիւնն, ինչպէս նաև օգնականդաստատու Պ. Ալիքսան Խոճէրեանի աշխատասիրութիւնը։

* * * Մեր թեմական չրջանակին մէջ քահանայի տուին՝ հունձքերու անյաջողութեան բերումէ՝ տիրող ներկայ հացի սովէն վար չի մնար։ Գոհ ենք որ գէթ մեր մէկ թեմը՝ Պիրէճիք՝ այս օրերս բախտ ունեցաւ գտնել յարմար քահանայացու մը, թէեւ ոչ-տեղացի։ Պ. Յարութիւն Ժամկոչեան իբրեւ ուսուցիչ 3 ամիս ի Պիրէճիք ծառայելէ և ժողովրդեան համակրութեան արժանանալէ ետքն հրաւիրուեցաւ Տ. Յարութիւն անուամբ։ Կ'չնորհաւորենք Ագգն՝ [տրտոս] միւս միւս թեմերուն, որք քահանայի մասին գիտ «սովալուծ» կ'ինան։

Գ. Կ. Ո.

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

ՓԻԼԻՄ, 30 Յլս.

Այս չաբթի Կ. Պոլսոյ Ս. Յակոբայ Որբանոցէն վերադարձող երկու Ա. Թաղպի փոքրիկ որբեր հոս հասան, և պատմեցին յիչեալ հաստատութեան վրայ այնպիսի իրողութիւններ որք ո՛չ միայն Փիլիս զրկուած որբերու ապագայից՝ իւրեանց վրդովիչներն այդպիսի դժոխային մի վայր զրկելուն համար զղջում պատճառեցին, այլ բոլոր ունկնդրաց նոյնպիսի դաստատուց մասին նողկանքն ու զայրոյթը գրգռեցին։ Նոյա ծանօթութենաց մի մասն եթէ հոս յայտնենք, կարծեմ չափազանցութիւն ըսած չենք ըլլար։

«Մեր կերակուրներու մէջէն միչտ «որվեր կ'գլլեն ու նեխած են, նաև «կեսած հացերնիս բոլորովին անհամ «ու խառնուրդ։ Դաստատուէ մեզ հետ «կ'վարուին ամենայն խստութեամբ. «ծեծել, տապալել, դլուխ ճղդել, «թեւ կոտրել, մեր սովորական կեր-«պիս ընդունած պատիժներէն են։ «Եթէ աչակերտ մը փոքր ինչ մեծ «չանցանք մը գործած ըլլայ, խոյրն «կ'նետուի հիւանդանոցի յիմարանոցն, «առարկելով թէ խենդեցեր է։ Ս. «Պատրիարք հարը թէեւ մի քանի չա-«քաթ անգամ մը, մեր քով այցելե-«լով մեր վիճակը կ'հարցնէր ու մեզ «չաքար կ'ցրուէր, բայց գժբաղդաբար «դաստատուաց վարիչն երբէք բան մը «չէրնք կրնար յայտնել և մեր ընդու-«նած չաքարներն ալ, Նորին Սրբազ-«նութեան մեկնումէն յետոյ, կ'առնը-«ուէին մեզմէ, մէն մի որբի համար «տոսկ 2—3 չաքար ձգուելով։ Վերջա-«պես, ահա մեր երկուքը, որ երեք եր-«բէք տարի մ'ալ չարունակէինք յիտե-«նելու տատիճանը պիտի հասնէինք։ «որոշցինք Պերաւարձի միջոցներ «փնտռել և քաղեցախտարար յայդնե-«ցանք։ Հիմա չատ ուրախ եմք»։ Դեռ ասոնց պէս անթիւ խօսքեր, ա՛լ չեմք գիտեր որ աստիճան ստոյգ են, սատ վրայ չատերը մտադիր են իւրեանց որբերը հոս ղրկել տալ։ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք հօր ուշադրութեան կ'յանձնեմք այս կէտը։ [*]

Հ. Պէշիկթեան

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Նմանութիւնն և կարէք.—Նմանելու փերը կենսի մէջ.—Բարեկան վարկած.—Աբաֆաբք օրինակներ.—Նմանելու ֆոփոխ՝ ամբոխին մէջ, անհատին մէջ.—Աբտաին ֆերֆոտաձերը.—Կենդանիի անձնն խոցականութիւն.—Կատակ մը պատմութիւնը։

* * *

Ժամանակակից հոգեբանութիւնը կրկին է ցուցնել թէ մ'երբան անձուկ և կեղծ է մարդ կոչուած էրկրաքանչին բարոյական ինքնիչխանութեան ծանօթութիւնը. որովհետեւ ակնարկ է թէ մեր որոշումները կուսանք բազմաթիւ նախընթացներու հետեւելով. կրցած է ցուցնել նաև թէ հնար է նոյն իսկ ներգործել այդ որոշումներուն վրայ և զանոնք ըստ ուզմէ ուղղել։ Նուազ ինքնիչխան որքան կ'կարծենք ըլլալ, մեզ կրնանք ներգործել կամքին վրայ և նախապէս գայն զեկավարել։ կ'ճանչնանք ժառանգականութեան կամ ներքին միջավայրին զօրութիւնն, և պարագաներու կամ արտաքին միջավայրին ոյժը. և եթէ այդ ծանօթութիւններէն չենք կրնար աւելի մաս և բաժին հանել, սակայն չպակասցուցած թէ անոնք անարժէք են, այլ թէ չենք գիտեր զանոնք օգտակար գործել։ Մարդը նմանող կենդանի մ'է. կ'կրկէ բարոյական տարա-

[*].—Պէտք էր ուղղակի իրեն գրել։ Լրագրի մէջ գրուածներուն անանձ կանող չկայ։ Ս. ԽՄԲ.

[*]—Շարունակությունը տե՛ս էջ 3-րդ։

— Ծանոթացրե՛ք ընթերցողներին ձեր ընտանիքի անդամների հետ։

— Ես ամուսնացած եմ 1927 թվին։ Ունեմ երկու աղջիկ։ Ավագը 10 տարեկան է, կրտսերը՝ 8։ Ես ինքս ծնվել եմ Ղարաքիլիսայում։ Հայրս գյուղացի էր։ Ես ավարտել եմ Ղարաքիլիսայի 7-ամյա դպրոցը։ Հետո ուսանել եմ Թիֆլիսի բանվորական ֆակուլտետում։ Ավարտելուց հետո աշխատել եմ Ղարաքիլիսայի ֆինանսական բաժնում։ Հետո տեղափոխվել եմ Երևան։ Աշխատել եմ Ժողկոմխորհում։ Հետո եղել եմ Ֆինանսների ժողկոմի տեղակալ։ Ներկայումս աշխատում եմ Ֆինանսների ժողկոմատում։

— Ինչպե՞ս եք անցկացնում ձեր ազատ ժամերը։

— Ես շատ սիրում եմ կարդալ։ Ամեն օր կարդում եմ թերթերը։ Ամեն ամիս գնում եմ թատրոն։ Ես շատ եմ սիրում նաև երաժշտություն։ Ես ինքս նվագում եմ դաշնամուր։ Ես սիրում եմ նաև սպորտ։ Ամռանը ես ամեն օր լողանում եմ։ Ես սիրում եմ նաև ֆուտբոլ։ Ես ինքս խաղացել եմ ֆուտբոլ։ Ես ինքս ֆուտբոլ եմ խաղացել։ Ես ինքս ֆուտբոլ եմ խաղացել։ Ես ինքս ֆուտբոլ եմ խաղացել

ՈՐՍՈՒՄ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՈՐՍՈՒՄ.—Պետական ուսումնական վարչությունից ստացված հրամանի համաձայն, Ղարաքիլիսայի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում բացվելու է ուսուցչական սեմինարիա, որի համար հատկացված է 7000 ռուբլի տարեկան գումար։ Սեմինարիայում ընդունվելու են 150 ուսանող։ Նախապատրաստական դասընթացներ են բացվելու 5 վարժարաններում, որոնցից 3-ը Ղարաքիլիսայում, 1-ը Ալեքսանդրապոլում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են նաև 300-ը գյուղերում։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովը որոշել է հատկացնել նաև 1000 ռուբլի, որպեսզի սեմինարիան բացվի ոչ միայն Ալեքսանդրապոլում, այլև Ղարաքիլիսայում։ Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ալեքսանդրապոլում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Մարալիկում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԱՐԱՐԱՏ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Արարատի գավառական ժողովը որոշել է հատկացնել նաև 1000 ռուբլի, որպեսզի սեմինարիան բացվի ոչ միայն Արարատում, այլև Նախիջևանում։ Արարատի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Արարատում, 1-ը Նախիջևանում և 1-ը Նոր Բայազետում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Նախիջևանի գավառական ժողովը որոշել է հատկացնել նաև 1000 ռուբլի, որպեսզի սեմինարիան բացվի ոչ միայն Նախիջևանում, այլև Ղարաքիլիսայում։ Նախիջևանի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Նախիջևանում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Նոր Բայազետում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՆՈՐ ԲԱՅԱԶԵՏ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Նոր Բայազետի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Նոր Բայազետում, 1-ը Նախիջևանում և 1-ը Ղարաքիլիսայում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԵՐԵՎԱՆ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Երևանի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Երևանում, 1-ը Էջմիածնում և 1-ը Ղարաքիլիսայում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ալեքսանդրապոլում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Մարալիկում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ղարաքիլիսայի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ղարաքիլիսայում, 1-ը Ալեքսանդրապոլում և 1-ը Նոր Բայազետում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՂԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ղարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ղարսում, 1-ը Կարսում և 1-ը Սարիղամիշում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՄԱՐԱԼԻԿ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Մարալիկի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Մարալիկում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Ալեքսանդրապոլում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՍԱՐԻՂԱՄԻՇ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Սարիղամիշի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Սարիղամիշում, 1-ը Կարսում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԿԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Կարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Կարսում, 1-ը Սարիղամիշում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՄԱՀՄԱԴԱԼԻ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Մահմադալիի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Մահմադալիում, 1-ը Նոր Բայազետում և 1-ը Ղարաքիլիսայում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Նոր Նախիջևանի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Նոր Նախիջևանում, 1-ը Նոր Բայազետում և 1-ը Ղարաքիլիսայում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՄԱՐԱԼԻԿ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Մարալիկի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Մարալիկում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Ալեքսանդրապոլում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՍԱՐԻՂԱՄԻՇ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Սարիղամիշի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Սարիղամիշում, 1-ը Կարսում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԿԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Կարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Կարսում, 1-ը Սարիղամիշում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՂԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ղարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ղարսում, 1-ը Կարսում և 1-ը Սարիղամիշում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՄԱՐԱԼԻԿ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Մարալիկի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Մարալիկում, 1-ը Ղարաքիլիսայում և 1-ը Ալեքսանդրապոլում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՍԱՐԻՂԱՄԻՇ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Սարիղամիշի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Սարիղամիշում, 1-ը Կարսում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ԿԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Կարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Կարսում, 1-ը Սարիղամիշում և 1-ը Ղարսում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՂԱՐՍ.—Ուսուցչական սեմինարիայի համար նշանակված 7000 ռուբլի տարեկան գումարից բացի, Ղարսի գավառական ժողովը որոշել է նաև սեմինարիայի համար հատկացնել 5 վարժարաններ, որոնցից 3-ը Ղարսում, 1-ը Կարսում և 1-ը Սարիղամիշում։ Նախապատրաստական դասընթացներ բացվելու են 300-ը գյուղերում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՐՍՈՒՄ.—Պետական կենտրոնական վարչությունից ստացված հրամանի համաձայն, Ղարաքիլիսայի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում բացվելու է ուսուցչական սեմինարիա, որի համար հատկացված է 7000 ռուբլի տարեկան գումար։ Սեմինարիայում ընդունվելու են 150 ուսանող։ Նախապատրաստական դասընթացներ են բացվելու 5 վարժարաններում, որոնցից 3-ը Ղարաքիլիսայում, 1-ը Ալեքսանդրապոլում և 1-ը Նոր Բայազետում։ Նախապատրաստական դասընթացներ են բացվելու 300-ը գյուղերում։

ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱ ՎԱՀԱՁԱՏԱՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏՅԱՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Ղարաքիլիսայի Վահազատյան առաքելական մարմնի հոգեհանգստյան հանգանակի առթիվ հանգուցյալի ընտանիքը հայտնում է իր խորին շնորհակալությունը բոլոր նրանց, ովքեր մասնակցեցին հանգանակությանը։

ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱ, 19 Օգոստոս.—Տ. Ա. Ղազարյան։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՀՎԱՀԱՆ ՈՍԿԻ

ՊՈՒՐՆԱԿ.—Ս. Ամենափրկիչ եկեղեցու հոգաբարձությունը հայտնում է, որ Ս. Ամենափրկիչ եկեղեցու համար Ամերիկայի Ազգային Բանկի Ալեքսանդրապոլի մասնաճյուղում բացված ընթացիկ հաշվին մուտքագրվել է 3100 ռուբլի։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովի 1900 թվականի հունվարի 8-ի նիստում ընդունված որոշման համաձայն, 1904 թվականի հունվարի 1-ից սկսած, ամեն տարի 8 տոկոս հավելում է կատարվելու 1892 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 1904 թվականի հունվարի 1-ը ընկած ժամանակամիջոցում գավառական ժողովի ընդունած բոլոր հարկերի վրա։ Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովի նախագահ Ա. Ղազարյան։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ալեքսանդրապոլի գավառական ժողովի 1900 թվականի հունվարի 8-ի նիստում ընդունված որոշման համաձայն, 1904 թվականի հունվարի 1-ից սկսած, ամեն տարի 8 տոկոս հավելում է կատարվելու 1892

ՅԱՎԱՂՎԻՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Մեծ. Ս. Ղազարյան

— Ես ոչ մի բան չեմ ուզում, ոչ մի բան չեմ ուզում, — ասում էր նա ինքն իրեն, — ոչ մի բան չեմ ուզում, ոչ մի բան չեմ ուզում, ոչ մի բան չեմ ուզում...

Եվ նա ուզում էր ուզել, ուզում էր ուզել, ուզում էր ուզել,